

De arbeidsdeskundige en het werkveld

Wat doet een arbeidsdeskundige?

Arbeidsdeskundigen zijn experts in de onafhankelijke weging van belasting en belastbaarheid van mensen in werk. Ze kunnen bij iedereen op elk gewenst moment de feitelijke werksituatie afwegen tegen individuele omstandigheden. In deze analyse wegen ze niet alleen iemands fysieke, mentale en psychosociale toestand mee, maar kijken ze ook naar directe omgevingsfactoren zoals werkorganisatie, familie, collega's en persoonlijke financiën.

Dankzij deze integrale aanpak kunnen arbeidsdeskundigen disbalans niet alleen vaststellen, maar ook helpen voorkomen en helpen herstellen. Met hun brede kijk kunnen ze als geen ander mensen die uit balans zijn geraakt ondersteunen bij het realiseren van reële, haalbare doelen. Ze zoeken samen met mensen naar praktische oplossingen om het werkvermogen zoveel mogelijk te behouden op een bestaande of nieuwe werkplek. Oplossingen op maat om (tijdelijk) verminderd werkvermogen toch optimaal te benutten. Individuele oplossingen die rekening houden met inkomensgevolgen, maar die ook aansluiten bij concrete mogelijkheden van werkgevers.

Mogelijkheden in plaats van beperkingen

Re-integratie bij meer complexe problematiek is een ingrijpend proces. Leren omgaan met tijdelijke beperkingen of met baanverlies kost tijd en energie. Bovendien raken mensen bij een samenloop van medische, financiële, juridische, technische en psychologische problemen soms het overzicht kwijt. Het eerste doel van de arbeidsdeskundige is dan ook altijd herstel van zelfstandigheid en autonomie. Bij arbeidsdeskundige dienstverlening staan de mogelijkheden en de eigen kracht van mensen centraal. Dan gaan mensen weer denken in mogelijkheden en oplossingen.

Van arbeidsongeschikt naar werkvermogen

In onze maatschappij heeft iedereen het recht en de plicht om naar vermogen te werken. Als mensen te maken krijgen met ziekte, ongeval of arbeidshandicap is vaak wel extra aandacht nodig om de balans tussen belastbaarheid en arbeidsbelasting te hervinden. Wat kan iemand aan, hoe groot is zijn verwerkingsvermogen, wat zijn de belemmeringen en beperkingen? Maar ook: hoe zwaar is het werk eigenlijk? Kunnen taken en functies wellicht aangepast worden als iemand arbeidsvermogen (tijdelijk) minder is? En wat zijn dan consequenties voor contract of uitkering? Arbeidsdeskundigen vervullen een sleutelrol bij het vinden van antwoorden op deze vragen.

Specialist in mens, werk en inkomen en weegt belasting en belastbaarheid van de mensen in werk

Arbeidsdeskundigen acteren in het domein van mens, werk en inkomen. Ze kennen het functioneren van individuele mensen in een beroep, hebben zicht op beperkingen en stagnatiefenomenen. Tegelijkertijd weten ze welke eisen taken en functies aan mensen stellen, wat de gevolgen zijn voor salaris of uitkering als iemands verdien capaciteit (tijdelijk) minder is. Bij re-integratie weten ze onder welke voorwaarden dit moet gebeuren. Hierdoor kunnen ze op individueel niveau de disbalans tussen mens, werk en inkomen beoordelen, herstellen én voorkomen.

De arbeidsdeskundige:

- is specialist in mens, werk en inkomen
- weegt belasting en belastbaarheid van de mens in werk
- ondersteunt bij voorkomen en herstellen van arbeidsongeschiktheid
- kijkt actief naar mogelijkheden in werk en het werkvermogen van de mens

De resultaten

Arbeidsdeskundige dienstverlening levert op meerdere niveaus resultaat op.

Individueel: mensen werken naar vermogen

Arbeidsdeskundigen dragen bij aan optimale inzet van (resterend) werkvermogen. Ze adviseren over aanpassingen van taken en functies en zetten mensen in hun kracht: mensen zien mogelijkheden, in plaats van beperkingen. Resultaat: mensen werken (weer) naar vermogen, zijn duurzaam inzetbaar.

Financieel: voorkomen en beperken schade

Arbeidsdeskundigen hebben verstand van arbeidsrecht, sociale zekerheid en verzekeringspolissen. Hiermee staan ze borg voor rechtmatige claimbeoordeling bij ziekte, ongeval of arbeidshandicap. Tegelijkertijd kan een arbeidsdeskundige betrokken partijen re-integratieadvies geven en mensen coachen naar werk. Resultaat: minder schadelast voor werkgevers, verzekeraars en overheden.

Macro-economisch: hogere arbeidsparticipatie, goed functionerende arbeidsmarkt

De Nederlandse samenleving vergrijst. De arbeidsmarkt heeft geschikte en gemotiveerde werkers nodig. Arbeidsdeskundigen helpen mensen om naar vermogen te werken en helpen bedrijven om werk geschikt te maken voor mensen met beperkingen. Resultaat: een hogere arbeidsparticipatie.

Verschillende rollen van arbeidsdeskundigen: Beoordelaar, adviseur en coach

Afhankelijk van hun rol of opdracht zijn de arbeidsdeskundigen actief als beoordelaar, adviseur of coach.

Onafhankelijk oordeel

Bij claimbeoordeling meet een arbeidsdeskundige de schade die ziekte, ongeval of arbeidshandicap bij iemand veroorzaakt. De arbeidsdeskundige beoordeelt daarbij de mogelijkheden om, eventueel via aanpassingen in het werk en te treffen voorzieningen, (weer) aan het werk te gaan. Ook in latere fasen van het re-integratieproces, bij werkhervatting, aanpassingen van de werkplek of re-integratie tweede spoor, kan de arbeidsdeskundige de mate van arbeidsgeschiktheid beoordelen. De arbeidsdeskundige komt altijd tot een onafhankelijk oordeel. Wel maakt hij zoveel mogelijk gebruik van beschikbare informatie zoals arbeidsmarktonderzoek, gegevens van de persoon zelf of informatie van de bedrijfsarts, verzekeringsarts of medisch adviseur.

Deskundig advies

Als adviseur kan een arbeidsdeskundige meerdere partijen van dienst zijn. Een arbeidsdeskundige kan werkgever en werknemer bij re-integratie adviseren hoe Poortwachter-proof te handelen. Een arbeidsdeskundige kan branches en bedrijven preventief advies geven als het arbeidsvermogen van (groepen) mensen dreigt af te nemen. Ook kan een arbeidsdeskundige bemiddelaars, overheden en rechterlijke macht deskundig advies geven over doelmatige re-integratie.

Interventies op maat

Een arbeidsdeskundige kan ook de rol op zich nemen om werkzoekenden of werknemers te coachen richting (betaald) werk. Dit gebeurt altijd via interventies die op meerdere fronten effect hebben. Interventies die recht doen aan het samenstel van medische, financiële, juridische, technische en psychosociale problemen waar mensen met een (tijdelijke) arbeidshandicap mee te maken kunnen krijgen. Interventies die rekening houden met regelingen op het gebied van voorzieningen, wettelijke maatregelen en polistechische bepalingen. Maar eerst en vooral ook interventies die geënt zijn op de persoonlijke beleving en de veerkracht van mensen.

Werkzaamheden arbeidsdeskundigen

Arbeidsdeskundigen werken in opdracht van onder andere UWV, gemeenten, bedrijven, arbodiensten, arbeidsdeskundige bureaus, letselschadebureaus en verzekeraars. Gezamenlijk bestrijken ze een breed werkterrein. De werkzaamheden bestaan uit één of meer van de volgende onderdelen:

- het bepalen van de mate van arbeids(on)geschiktheid
- het vaststellen van verlies van arbeidsvermogen van werknemers en zelfstandigen
- het beoordelen van de re-integratieinspanning door de werkgever
- het schatten van bedrijfsschade vanwege arbeidsongeschiktheid
- het beoordelen van resterende arbeids- en verdienmogelijkheden op de arbeidsmarkt
- de beoordeling van inkomensderving als gevolg van ziekte en/of gebrek
- het treffen van maatregelen ter bevordering van arbeidsgeschiktheid, bijvoorbeeld:

- scholing, training, werkaanpassingen, voorzieningen en dergelijke
- het inventariseren en realiseren van subsidiemogelijkheden bij re-integratie
- de sociaalgezondheidskundige begeleiding, gericht op re-integratie in het arbeidsproces
- het beoordelen van de noodzaak van voorzieningen in de werkomgeving
- het inrichten van arbeidsplaatsen en arbeidsomstandigheden ter voorkoming van arbeidsongeschiktheid
- het uitvoeren van opdrachten als getuigendeskundige over de mate van arbeidsongeschiktheid

Werkterreinen arbeidsdeskundigen

Nederland telt circa 3.300 arbeidsdeskundigen, van wie er ruim 3.000 lid zijn van de NVvA. Een deel opereert als zelfstandige, de meerderheid is werkzaam bij UWV, particuliere verzekeraars en zelfstandige bureaus.

UWV

De arbeidsdeskundigen bij UWV hebben een publiekrechtelijke taak. Zij werken samen met verzekeringsartsen en administratief juridisch medewerkers om op basis van de wet- en regelgeving (WIA, WAZ en Wajong) tot een beoordeling van de arbeidsongeschiktheid van verzekerden te komen. Zij adviseren werkgevers en houden hen aan wettelijke verplichtingen om zich voor re-integratie in te spannen. Zij beoordelen in het kader van de Wet Verbetering Poortwachter re-integratieverslagen en geven eerder in het traject een deskundigenoordeel af ten behoeve van werkgever en werknemer. Zij stimuleren verzekerden om hun weg terug naar de arbeidsmarkt te vinden door advies uit te brengen over ergonomische aanpassingen op de werkplek en over her- en omscholing.

Particuliere verzekeraars

Bij de particuliere verzekeringsbedrijven houden arbeidsdeskundigen zich bezig met arbeidsongeschiktheidsbeoordelingen in het kader van onder meer arbeidsongeschiktheids-, ongevallen-, levens- en aansprakelijkheidsverzekeringen. De beoordelingen hebben betrekking op diverse schade-elementen, zoals verlies van arbeidsvermogen van zelfstandigen, aanpassing van werkvoorzieningen, de claim van UWV en werkgever en re-integratie. Arbeidsdeskundigen worden bovendien steeds meer ingeschakeld als probleemanalist om grote schaden te voorkomen, bedrijfshulp aan te bieden en preventieadviezen te verstrekken.

Zelfstandige bureaus en onafhankelijke expertisebureaus

Arbeidsdeskundigen die werkzaam zijn bij zelfstandige bureaus en onafhankelijke expertisebureaus verrichten hetzelfde werk als de arbeidsdeskundigen van UWV en particuliere verzekeraars. Zij worden daarnaast ingeschakeld voor contra-expertise en arbitrage- en bindend-advieszaken. Of zij treden op in letselschade.

Arbodiensten en Re-integratiebedrijven

Bij arbodiensten en re-integratiebedrijven richten de arbeidsdeskundigen zich primair op begeleiding en toeleiding van arbeidsongeschikten naar de arbeidsmarkt. Dit kan de oorspronkelijke functie (met aanpassingen) zijn of naar een andere functie bij dezelfde of een andere werkgever. Coachen en trainen van re-integratiebegeleiders vormt ook een onderdeel van het werk van de arbeidsdeskundige, evenals advisering over ziekteverzuimpreventie en over het opzetten van bedrijfszorgplannen.

Gemeenten

Arbeidsdeskundigen die werkzaam zijn bij gemeenten hebben ook een publiekrechtelijke taak. Zij beoordelen en begeleiden arbeidsongeschikte bijstandsgerechtigden in participatie in brede zin. Het gaat hier veelal om een doelgroep met veel beperkingen en stagnatieproblemen. Coachen en trainen van consultants, klantmanagers of casemanagers vormt ook een onderdeel van het werk van de arbeidsdeskundige. In de toekomst komt daar onder de Participatiewet het vaststellen van loonwaarde bij.

Ondernemingen

Bij ondernemingen (ook in het midden- en klein bedrijf) houden arbeidsdeskundigen zich bezig met voorkomen, beoordelen en herstellen van arbeidsongeschiktheid van medewerkers in veelal de eerste twee ziektejaren. Zij geven leidinggevenden en directie advies inzake beleid, goed werkgeverschap, passende arbeid en bemiddeling. Zij bemiddelen bij re-integratie en conflicten.

De zelfstandige arbeidsdeskundige

Een groot aantal arbeidsdeskundigen oefent hun beroep als zelfstandige uit. Zij zijn werkzaam op alle hiervoor genoemde werkterreinen.

Beroepsnorm

[Dit document](#) is de beroepsnorm van en voor de arbeidsdeskundigen. De beroepsnorm omvat de door de beroepsgroep gewenste kennis, kunde, houding en gedrag waaraan een professionele arbeidsdeskundige voldoet om het beroep van arbeidsdeskundige te kunnen en blijven uitvoeren.

Onder dit document hangen de volgende bijlagen:

[Bijlage 1: Proces van wijziging onderdelen beroepsnorm](#)

[Bijlage 2: Inhoudelijke thema's van de opleiding](#)

[Bijlage 3: Eindassessment](#)

[Bijlage 4: Toelichting op de artikelen in de gedragscode](#)

[Bijlage 5: Certificatieschema Arbeidsdeskundige](#)

De arbeidsdeskundige:

- is specialist in mens, werk en inkomen
- weegt belasting en belastbaarheid van de mens in werk
- ondersteunt bij voorkomen en herstellen van arbeidsongeschiktheid
- kijkt actief naar mogelijkheden in werk en het werkvermogen van de mens

De beroepsgroep vertegenwoordigt in de beroepsvereniging, de Nederlandse Vereniging van Arbeidsdeskundigen (NVvA), staat sinds haar oprichting in 1971 voor de profilering en professionalisering van arbeidsdeskundigen. Het beroep staat midden in de maatschappij en kent verschillende soorten afnemers en aanbieders. De beroepsnorm geeft inhoud aan de gewenste professionaliteit om hen goed te bedienen. De Algemene Leden Vergadering van de NVvA stelt de beroepsnorm vast. De NVvA raadpleegt voor de vaststelling van de beroepsnorm de belangrijke stakeholders in een Raad van Advies.

In het kader van de professionalisering van het beroep van arbeidsdeskundigen heeft de NVvA in het verleden een aantal stappen gezet. De NVvA heeft de [Stichting Register Arbeidsdeskundigen](#) opgericht die een gedragscode heeft waarop arbeidsdeskundigen zich kunnen laten toetsen. De NVvA heeft certificering ingericht voor de basisopleiding tot arbeidsdeskundige en onderhoud van vakbekwaamheid. En de NVvA is medeoprichter van het Arbeidsdeskundig Kennis Centrum dat stelselmatig kennis ontwikkelt en verspreidt, onder andere door implementatie van NVvA leidraden. Met AKC en SRA werkt de NVvA samen om de beroepsnorm invulling te geven.

De beroepsnorm voor professionele arbeidsdeskundige omvat onder andere certificering, competenties, leidraden, gedrag en code, kennisontwikkeling, werkervaring, kennis ontsluiten en onafhankelijk Rechtspraak en Tucht.